सुनापति गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्डः (क) रामेछाप,वागमतीप्रदेश नेपाल, संख्या १
मितिः २०७८/०६/०५

भाग-३

सुनापति गाउँपालिकाको कार्यालय

हिलेदेवी, रामेछाप ।

वागमती प्रदेश

सुनापति गाउँकार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिएबमोजिमको कार्यविधी सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्बत २०७८ सालको ऐन/नियमावली/कार्यविधी/निर्देशिका नं. ८

होमस्टे (घरवास) सञ्चालन कार्यविधि २०७८

यस गाउँपालिकाको ग्रामिण तथा शहरी क्षेत्रमा बसोबास गर्ने सर्वसाधरणहरुमा स्वरोजगारका अवसर सिर्जना गरी ग्रामिण अर्थतन्त्रमा सुधार गर्दै समुदायका जीवनस्तर उकास्न तथा ग्रामिण दिगो पर्यटनको विकास प्रवर्द्धन गर्नुको साथै पिछडिएका दलित जनजाती ,महिला आदिवासीको प्रत्यक्ष सहभागीता हुने गरी होमस्टेको माध्यमबाट व्यवसाय सञ्चालन गरी आयस्तरमा सुधार ल्याउन बान्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४को दफा १०२को उपदफा (२) एबं प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन ,२०७५ को दफा ४ बमोजिम सुनापति गाउँपालिकाको देहाय बमोजिमको होमस्टे कार्यविधि ,२०७८ तर्जुमा गरीएको छ ।

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

क) यस कार्यविधिको नाम होमस्टे (घरवास) सञ्चालन कार्यविधि ,२०७८ रहनेछ ।

ख) यो कार्यविधि सुनापति गाउँपालिकाको क्षेत्र भर लागू हुने छ ।

ग) यो कार्यविधि सुनापति गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२ . परिभाषा : विषयम वा प्रसगंले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्य विधिमा :

क) होमस्टे (घरवास)भन्नाले पर्यटकलाई आफ्नो घर समुदायमा आवास , खाना तथा अन्य पर्यटकिय सेवा प्रदान गर्ने उद्धेश्यले निजि वा सामुदायीक रुपमा सञ्चालन गरिएको घरवास सेवा संझनु पर्दछ ।

ख) सामुदायीक होमस्टे (घरवास) भन्नाले ग्रामिण तथा शहरी क्षेत्रमा कम्तिमा पाँच वटा अलग-अलग स्वामित्व एका घरधनीले सामुहिक रुपमा व्यवस्थापन गरी सञ्चालन गरिएको होमस्टे - घरवास) लाई सामुदायिक होमस्टे सम्झंनु पर्छ ।

ग) निजी होमस्टे - घरवास) भन्नाले ग्रामिण तथा शहरि क्षेत्रमा एकल रुपमा दर्ता गरी निजि स्तरमा सञ्चालित होमस्टेलाई निजी होमस्टे सम्झनु पर्छ ।

घ) गाउँपालिका भन्नाले वागमती प्रदेश रामेछाप जिल्लामा अवस्थित सुनापति गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

ङ) होमस्टे - घरवास) व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति भन्नाले दफा ९ बमोजिम गठन भएको समिति सम्झनु पर्नेछ ।

च) प्रमुख भन्नाले सुनापति गाउँपालिका प्रमुखलाई सम्झनु पर्छ ।

३ उद्धेश्य : होमस्टे सञ्चालन मुख्य उद्देश्य देहाय बमोजिमका हुनेछन ।

क) होमस्टे सञ्चालन गरी पर्यटन क्षेत्रको प्रतिफल ग्रामिण समुदाय , पिछडिएका जनजाती तथा आदिवासी समुदायमा पऱ्याउने

ख) ग्रामिण क्षेत्रका जनतालाई पर्यटन व्यवसाय तथा सेवामा उन्मुख गराउने,

ग) ग्रामिण तथा शहरी स्थानीय समुदाको आयश्रोत बृद्धि गरी जीवनस्तर सुधार्ने,

घ) होमस्टेमा आवास र खाने सुविधा मात्र नभै पर्यटकलाई सुलभ , सरल र सहज वातावरणमा स्थानीय परिकार , रीति रिवाज, कला संस्कृति रहनसहन ,स्थानीय पर्यटकिय क्षेत्र आदिको बारेमा अनुभव हासिल गर्ने मौका दिने ,

ङ) फोहोर मैलाको उचित व्यवस्थापन गरी स्वच्छ तथा शहरको निर्माण गर्ने ,

च) फोहोर मैलाको उचिवव्यवस्थापन गरी स्वच्छ गाउँ तथा शहरको निर्माण गर्ने

छ) गाउँका यूवाहरुलाई गाउँमा नै स्वरोजगार सृजना हुने खालका कार्यहरु जस्तै : प्रकृति पथ प्रर्दशक हस्तकला अर्गानि खेतिमा उन्मुख गराउने

ज)समुदायमा संग्राहलय तथा सास्कृतिक घरको निर्माण पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने वातावरण सिर्जना गर्ने

४. होमस्टेका वर्गिकरण : व्यवस्थापनको दृष्टिकोणबाट होमस्टेलाई दुई भागमा विभाजन गर्ने

क) सामुदायीक होमस्टेः यस कार्यविधिको अनुसूची २ मा उल्लेखित मापदण्ड पुरा गरी अलग अलग स्वामित्व भएका कम्तिमा पाचँ वटा घर धनीले सामुहिक व्यवस्थापन गरी सञ्चालन गरेका होमस्टेलाई सामुदायी होमस्टे मानिन्छ ।

ख) निजि होमस्टे : कुनै व्यक्तिले एकल रुपमा दर्ता गरी निजि स्तरमा सञ्चालीत होमस्टेलाई निजि होमस्टे मानिन्छ ।

५ दर्ताका लागि निवेदन दिने : -

क)होमस्टे सञ्चालन गर्न चाहने व्यक्ति वा समुदायले देहाय बमोजिमका कागजात सहित अनुसूची १ बमोजिमको ढाचाँमा रु ५०० को नगदि रसिद काटि गाउँपालिका कार्यपालिकाको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

सामुदायिक होमस्टेका लागि :-

क) कम्तिमा पाचँ जना घरधनीले आ-आफ्नो घरमा सामुहिक रुपमा होमस्टे सञ्चालन गर्न सहमत भएको लिखित प्रतिवद्धता पत्र

ख) वडा कार्यलयको सिफारिस पत्र

ग) जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा वा पैत्रिक सम्पति एकिन हुने प्रमाण वा मञ्जुरी नामा

घ) शहरी क्षेत्र भित्र भएमा नक्सा पासको प्रतिलिपि

ङ) होमस्टे सञ्चालकको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

निजि होमस्टेका लागि :-

क) वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र ,

ख) जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा वा पैत्रिक सम्पति एकिन हुने प्रमाण वा मञ्जुरी नामा वा यदि भाडाको जग्गामा सञ्चालन गर्ने भए कम्तिमा १० वर्षको जग्गा भाडा सम्झौताको प्रतिलिपि,

ग) शहरी क्षेत्र भित्र भएमा नक्कापासको प्रतिलिपि,

घ) होमस्टे सञ्चालकको नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

ख) उपदफा १ बमोजिमको निवेदन प्राप्त भए पछि प्रमुखले देहाय बमोजिमको ५ सदस्यिय निरीक्षण टोली गठन गर्नेछ र उक्त टोलिले अनुसूची बमोजिमको मापदण्ड पुरा भए नभएको बारेमा एक महिना भित्र प्रतिवेदन पेश गर्नेछ ।

६ होमस्टे दर्ताका लागि न्यूनतम मापदण्डहरु : -

१) होम स्टे दर्ताका लागि देहाय बमोजिमको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गर्नु पर्नेछ ।

क) पाहुनाको लागि हरेक घरमा कम्तिमा एक कोठा र २ बेड भएको हुनुपर्ने र बढिमा चार कोठा र आठ बेड मात्र राख्न पाइने ,

ख) शौचालय र स्नान गृहको अनिवार्य व्यवस्था भएको हुनु पर्ने

ग) घरायसी र वातावरणिय सरसफाईको राम्रो व्यवस्था हुनु पर्नेछ र फोहोर मैला व्यवस्थापनका लागि कुहिने तथा नकुहिने फोहोरको छुट्टाछुट्टै व्यवस्था भएको हुनुपर्ने

घ) सेवा सुविधा र गुणस्तरका आधारमा खानपानका वस्तुहरु र आवासको आधारमा औचित्यपूर्ण मूल्य सहितको मेनुको व्यवस्था भएको हुनुपर्ने ,

ङ) सञ्चारका न्युनतम सुविधाहरु जस्तै टेलिफोन वा ईन्टरनेटको व्यवस्था भएको हुनुपर्ने

२) होमस्टे दर्ताको लागि आवश्यक अन्य मापदण्ड अनुसूची - २ बमोजिम हुनेछ ।

७) होमस्टेका मुख्य पर्यटकिय क्रियाकलाप :-

क) होम स्टे सञ्चालकल मनोरञ्जनका लागि पाहुनाको चाहाना अनुसार स्थानीय क्षेत्रमा सञ्चालन हुने सास्कृतिक कार्यक्रम र परम्परागत खेलमा सहभागी गराउने

ख) पाहुनाको चाहाना अनुसार उपलब्ध हुने क्षेत्रमा जगंल ट्रेक , इको ट्रेक, कृषि फार्म अवलोकन , अध्ययन तथा सिकाई केन्द्र, संग्राहलय , दृश्यावलोकन , गाउँ अवलोकन आदि जस्ता मुख्य पर्यटकिय क्रियाकलापको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

ग) उप दफा १ र २ मा लेखिए देखि बाहेक होम स्टेले देहाय बमोजिमको कार्यक्रमको आयोजना गर्नु पर्नेछ ।

अ) स्थानीय प्रचलन अनुसार फूलमालाका साथ पर्यटक स्वागतको व्यवस्था गर्ने,

आ) पर्यटकहरुलाई सामुदायिक भवन वा खुला ठाउँमा मौलिक परम्परा वा संस्कृतिमा आधारित सास्कृतिक कार्यक्रमहरुको प्रस्तुति , मेला , जात्रा जस्ता गतिविधिहरु आयोजना गरी सहभागी गराउने ,

इ) सास्कृतिक संम्पदा , संग्राहलय , घरेलु तथा हस्तकला सामाग्री उत्पादन केन्द्र, रमणिय क्षेत्रको दृश्यावलोकन , झरना , जंगल , वन्यजन्तु तथा चरा अवलोकन आदिको व्यवस्था गर्ने ,

ई) स्थानीय कृषि , घरेलु तथा हस्तकला , प्रविधि सहभागी गराई पर्यटक तथा स्थानीय जनता विच जिवनशैली , कला संस्कृति , भेषभुषा, आदि विषयमा अबलोकन , अनुभव तथा ज्ञानको आदान प्रदान गराउने ,

उ) होम स्टेमा बस्ने पर्यटकहरुलाई गाउँघरमा उत्पादित स्थानीय तथा प्राङगारिक खाना खुवाई फरक पनको अनुभुति दिने

ऊ) पर्यटकलाई होम स्टेमा रहदाँ उत्कृष्ट आतित्थ्यता सहित पारिवारिक वातावणमा बसिरहेको अनुभव दिलाउने ,

ऋ) स्थानीय उत्पादन र संस्कृति झल्कने मायाको चिनो र फुलमाला सहित पर्यटकलाई विदाई गर्ने

ए) पर्यटक होम स्टेबाट विदाई भए पछि एक पटक उनिहरु गन्तब्यमा पुगे नपुगेको जानकारी लिने

८. होम स्टेले दर्ता पश्चात पुरा गर्नुपर्ने अन्य मापदण्डहरुः- होम स्टे सञ्चालकले दर्ता पश्चात् पुरा गर्नुपर्ने अन्य मापदण्डहरु देहाय बमोजिम हुनेछन ।

क) सुरक्षा निकाय सगँ समन्वय गरी पर्यटक सुरक्षको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने,

ख) पर्यटकको स्वास्थ्य स्थीतिको पुर्व जानकारी लिई सोहि बमोजिमको खानपानको व्यवस्था गर्नुपर्ने ,पर्यटक विरामी भएमा स्थानीय स्वास्थ्य चौकी वा अस्पताल सम्म समन्वय गरी उपचारको व्यवस्था गर्ने

ग) सामुदायिक होम स्टेको लागि कम्तिमा एक सामुदायिक भवन वा हलको व्यवस्था हुनुपर्ने,

घ) हरेक वर्ष लेखा परीक्षण गराउने र पर्यटकको तत्थांक व्यवस्थित गरी राख्नुपर्ने ,

ङ) प्रत्येक वर्ष पौष मसान्तसम्म आन्तरिक राजश्व विभाग अर्न्तगतका कार्यालयबाट कर चुक्ता गर्नुपर्ने,

च) हाल सञ्चालित संघीय सरकारका विभिन्न निकायमा दर्ता भएका होम स्टेहरु समेट कर चुक्ता गरी अन्य आवश्यक विवरण सहित गाउँपालिकामा दर्ता गर्नुपर्ने

छ) होम स्टेको वार्षिक प्रतिवेदन र आर्थिक प्रतिवेदन गाउँपालिकाको सम्बन्धीत शाखामा पेश गर्नुपर्ने,

ज) होम स्टेमा आृउने पर्यटकलाई सम्भव भए सम्म प्राकृतिक चिकित्सा लगायत अन्य गतिविधिहरु सञ्चालन गरी वसाईका दिन लम्ब्याउन पहल गर्नु पर्ने

झ) होम स्टेको मुलमर्म विपरित वा होटल लजको आकारमा चलेको पाइएमा उक्त होम स्टे खारेज हुने भएकोले त्यस्ता होटे व्यवसाय यथाशिघ्र कम्पनीको रुपमा दर्ता हुनु पर्ने ,

९. होम स्टे व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति :-

१. सामुदायिक होम स्टे सञ्चालन गर्नुका लागि सञ्चालकले साधरण सभा वा भेला भई देहाय बमोजिमको होम स्टे व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति गठन गर्नु पर्नेछ :-

क) समुदायका सदस्यहरुबाट एक जना - अध्यक्ष

ख) समुदायका सदस्यहरुबाट एक जना - उपाध्यक्ष

ग) समुदायका सदस्यहरुबाट एक जना - कोषाध्यक्ष

घ) समुदायका सदस्यहरुबाट एक जना - सदस्य

ङ)समुदायका सदस्यहरुबाट एक जना - सदस्य सचिव

२. होम स्टेमा सहभागी हुने घर संख्याको आधारमा समावेशी हुने गरी समुदायले थप ६ जना सम्म सदस्यको चयन गर्न सक्नेछ ।

३) होम स्टे व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिको काम , कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क) पर्यटकिय क्रियाकलापहरु र पर्यटक र सञ्चालकहरुले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिताको बारेमा जानकारी गराउने ।

ख) आगन्तुक पाहुनाको स्वागत तथा आवासको व्यवस्था मिलाउने,

ग) पाहुनाको दर्ता तथा रेकर्डको व्यवस्था गर्ने,

घ) आय व्ययको श्रेस्ता व्यवस्थित र दुरुस्त राख्ने ,

ङ) प्रत्येक होम स्टे र ग्रामिण क्षेत्रको सरसफाई तथा अन्य व्यवस्थापन पक्षको नियमित अनुगमन गर्ने

च) स्थानीय पर्यटन प्याकेज आदिको निर्माण र प्रचार प्रसार गर्ने

छ) स्थानीय प्रविधि ज्ञान सिप , वातावरण, परम्परा , शैली भेषभुषा , कला

च) स्थानीय पर्यटन प्याकेजहरूको निर्माण र प्रचार प्रसार गर्ने,

छ) स्थानीय प्रविधी, ज्ञान सिप, वातावरण, परम्परा, शैली, भेषभूषा, कला तथा संस्कृतिको खोजीतथा संरक्षण गर्ने,

ज) नेपाली सांस्कृतिक कार्यक्रमहरूको प्रदर्शन/व्यवस्थापन गर्ने,

झ) पाहुनाको स्वास्थ्योपचार अन्य आकस्मिक सेवाको व्यवस्थापनर समन्वय गर्ने,

ञ) होम स्टे जाने पथचिन्ह (साइनेज) तथा लोकेसन म्याप तयार गरी आवश्यक स्थानमा राख्ने,

ट) पर्यटक आवास गृहमा उपलब्ध हुने सेवा सुविधाको गुणस्तरका आधारमा मेनु / मुल्य निर्धारणमा एकरूपता कायम गर्ने साथै प्रत्येक होम स्टे संचालकको घरमा देहाय बमोजिमको सक्षिप्त विवरण सहीतको बोर्ड राख्न लगाउने

होम स्टेको नाम

दर्ता न

फोन नं.

इमेल :

उ) प्रत्येक आर्थिक बर्ष समाप्त भएको पैतीस दिन भित्र अनुसूची ५ बमोजिम पाहुना संख्या प्रमुख क्रियाकलाप आय तथा व्यय देखिने बार्षिक प्रतिवेदन गाउँपालिकामा पठाउनु पर्ने,

ड) पालिका स्तरिय होम स्टे समिति संग नियमित सम्पर्क र सञ्चार गर्ने , ९ढ) अनुसूची ४ बमोजिमको सूचना पाहुनाले देख्ने स्थानमा राख्नु पर्ने,

ण) होम स्टे बिकास,प्रबर्धन तथाव्यवस्थापनका लागि अध्ययन अवलोकन भ्रमण जस्ता कार्य गर्ने,

त) कुनै निकायवाट प्राप्त सहयोगको उपयुक्त ठाउँमा लगानी गर्ने,

थ) बिभिन्न निकायहरूको समन्वयमा होम स्टे पथ प्रदर्शक , फोहरमैला व्यवस्थापन तालिमहरूको आयोजना गर्ने,

द) होम स्टेको विकास प्रबर्धन तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक अन्य कार्यहरू गर्ने

१०. पालिकास्तरिय होम स्टे समन्वय समिति

१) गाउँपालिकाले होम स्टेको माध्यमबाट पर्यटन विकास प्रबर्धन र समन्वय गर्नका लागि एक होम समन्वय समितिको गठन गर्न सक्नेछ ।

२) गाउँपालिकाको प्रमुख वा निजले तोकेको कार्यपालिका सदस्यको संयोजकत्वमा सामुदायिक र निजी होम

स्टे सञ्चालकका प्रतिनिधि निजी पर्यटन ब्यवसायी र आवश्यक विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू प्रतिनिधि रहने गरी ५ देखि ११ जना सम्मको पालिकास्तरिय होम स्टे समन्वय समिति गठन गर्न सकिनेछ ।

(३) पालिकास्तरिय होम स्टे समन्वय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ,

क) होम स्टे व्यवस्थापन समितिहरू बीच समन्वय र सहजीकरण गर्ने,

ख) पूर्णधार विकास र क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्य गर्ने , ९ग) आकस्मिक स्वास्थ्य सम्बन्धी सहयोग गर्न

घ) सम्भाव्य पर्यटकीय सम्पदाहरुको विवरण तयार गर्ने,

ङ) पर्यटकको संचार तथा सुरक्षामा समस्या देखिएमा सहयोग गर्ने,

च) पर्यटन सूचना केन्द्रको स्थापना गर्ने गर्न

छ) स्थानीय कृषि उत्पादन प्रयोग गर्ने तथा प्राकृारिक कृषि प्रवर्धन गर्न स्थानीय कृषि जैविक प्रविधिमासहयोग पुयाउने ।

१२ अनुगमन तथा निरिक्षण सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) संघ, प्रदेश नगरपालिका वा अन्य तोकिएको निकायले आवश्यकतानुसार समय समयमा होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालन समितिका कार्यहरू तथा प्रत्येक होम स्टेको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नसक्नेछ ।

२) तोकिएको निकायवाट हुने अनुगमन तथा निरिक्षणका क्रममा तोकिएको मापदण्ड पूरा नगर्ने होम स्टेलाई मनासिव माफिकको म्याद दिई मापदण्ड पूरा गर्न लगाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वमोजिमको म्यादभित्र पनि मापदण्ड कायम गर्न नसकेका होम स्टेलाई निलम्बन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

४) स्विकृत कार्यक्रम तथा बजेट अनुसारको कामको कार्यान्वयनको क्रममा र कार्य सम्पन्न भएपछि सम्बन्धित निकायवाट अनुगमन तथा निरीक्षणको काम हुनेछ ।

५) कुनै होम स्टे संचालकले मापदण्ड पालना नगरेको वा सो सम्बन्धी गुनासो आएमा पालिकाबाट कुनै पनि समयमा निरीक्षण गरी आवस्यक निर्देशन दिन सकीनेछ । सो निर्देशनको पालना गर्नु होम स्टेसंचालकको कर्तव्य हुनेछ ।

६) होम स्टेको संचालकहरू अवान्छनीय गतिविधिमा संलग्न भएको पाइएमा उक्त होम स्टेको कानुन बमोजिमकार्वाही सहित दर्ता खारेजी हुनेछ ।

१३ नवीकरण

१) सामुदायिक तथा नीजि होम स्टे सञ्चालकले देहाय वमोजिमको कागजात संलग्न गरी हरेक वर्ष होम स्टे नविकरणको लागि गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा रू १०००/- रुपैयाँको रसिद काटी निवेदन दिनु पर्नेछ ।

क) नविकरण अवधिसम्मको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन , प्रगती प्रतिवेदन र होम स्टेले पर्यटकलाईप्रदानगरेको सेवाको विवरण,

ख) सामुदायिक होम स्टेको हकमा होम स्टे व्यवस्थापन तथा संचालक समितिको प्रगति प्रतिवेदन (पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम संचालन गरेको भए सो को समेत प्रगति विवरण),

ग) सामुदायिक होमस्टेको हकमा माथिको विवरण सहित व्यवस्थापन समितिको निर्णयको प्रतिक्रियो। (२) उपदफा (१) बमोजिम नविकरणको लागि निवेदन पर्न आएगाउँकार्यपालिकाको कार्यालयले होम स्टे निरीक्षण गरी मापदण्ड पूरा भएकाको हकमा होमस्टेको नविकरण गर्नेछ पूरा नभएका होमस्टेको नवीकरण हुने छैन ।

१४. प्रचार प्सार तथा बजारीकरणः-होम स्टेको होर्डङ्ग बोर्ड,साइनबोर्ड, पोष्टर,सिडी जस्ता प्रचार प्रसारका सामग्रीहरुको उत्पादन, वेवसाइट, पत्रपत्रिका,रेडियो, टेलिभिजन, उत्सव, मेला, महोत्सव, गैर आवसीय नेपाली सँगको सहकार्य, दुर अपरेटर तथा पत्रकारहरुलाई परिचयात्मक भ्रमण, भ्रमण प्याकेजको निर्माण तथा बिक्री जस्ता क्रियाकलापहरु पयर्टन सम्बन्धी स्थानीय कार्यालय तथा संस्था र गाउँपालिकाले नीजि क्षेत्रका ट्राभल तथा ट्रेकिङ्ग एजेन्सीसँग सहकार्य गरी होम स्टेको प्रचार प्रसार तथा बजारीकरण गर्न सक्नेछ।

१५. विविधः

(१) कुनै उत्सब, धामिर्क मेला हुने स्थान र समयमा आउने पर्यटक, दर्शनार्थी तथा तीर्थालुहरुको वसोवास र खानपीनको वन्दोवस्त मिलाउन होम स्टे संचालनको लागि स्थानीय समुदाय समेतको सहभागितामा अनुरोध भएमा यस कार्यविधिको अन्य व्यवस्थाहरुको अधिनमा रही सञ्चालन अनुमति दिन सकिनेछ।

(२) होम स्टेमा ट्राभल एजेन्सी मार्फत आउने पर्यटकको वीमा गराउने जिम्मेवारी सम्बन्धित पर्यटकको नै हुनेछ।

(३) होम स्टे सैचालन गर्ने सञ्चालकले प्रचलिन नेपाल कानून वमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र विदेशी मुद्राको कारोवार गर्नु पर्नेछ।

(४)होम स्टे सञ्चालन सम्बन्धी आधारभुत तलिम तथा प्रशिक्षणहरु विभिन्न आधिकारीक संस्थाबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ।

(५) पर्यटकीय गतिविधिमा नै असर पर्ने गरी नाजायज काम (ठगी, चोरी, महिला हिंसा, निकृष्ट वालश्रम, बाल यौन शोषण लगायत सबै खाले वालहिँसा र अमानवीय व्यवहार, बज्यजन्तुको शिकार, अवैध वन पैदावरको कारोबार, आखेटोपहारको बिक्रिवितरण) गरेको भनी कुनै पर्यटक तथा कुनै स्थानीय जनतावाट निवेदन पर्न आई सो कसुर ठहर भएमा वा अनुगमनको क्रममा प्रमाणित भएमा त्यस्तो नीजि होम स्टे वा सामुदायिक होम स्टेको सदस्यलाई पुनः होम स्टे सञ्चालन गर्न नपाउने गरी निजको दर्दा खारेज गर्न सकिनेछ।

अनुसूची १

(दफा ५ को उपदफा(१) सँग सम्बन्धित)

होमस्टे दर्ताका लागि दिइने निवेदन

श्री सुनापति गाउँपालिका कार्यपालिकाको कार्यालय

हिलदेवी रामेछाप।

म/हामीहरुले------------------------------वडा नं. ---------- टोल/गाँ-------------------------मा सञ्चालन गर्न लागेको ---------------------- होमस्टेलाई होमस्टे सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ बमोजिम निजी/सामुदायिक होमस्टेको रुपमा दर्ता गरी पाउन निवेदन गर्दछु/गर्दछौं।होम स्टे सञ्चालन कार्यविधि २०७६ को अधिनमा रही आफ्नो होमस्टे सञ्चालन गर्दछु/गर्दछौं।

संलग्न कागजातः

१. होमस्टे सञ्चालन गर्न निवेदकको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपिहरु।
२. होमस्टे सञ्चालन गर्ने प्रत्येक घरधनीको जग्गा धनि प्रमाण पुर्जा वा पैतृक सम्पत्ती झल्कने प्रमाण वा मञ्जुरीनामा वा भाडामा लिएको भए सो को सम्झौताको प्रतिलिपि।
३. प्रत्येक घरधनीले होम स्टे सञ्चालन गर्न मञ्जुर गरेको काजजात सहित होम स्टे व्यवस्थापन तथा सञ्चालक समितिको निर्णयको प्रतिलिपी।
४. व्यवस्थापन समिति गठन तथा दर्ता गर्ने सम्बन्धित स्थानीय भेलाको निर्णय।
५. सम्बन्धित वडाको सिफारिस।
६. आधारभूत प्रशिक्षण लिएको भए सोको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी
७. फोटो २ प्रति

होमस्टे युनिटहरु (दर्ता हुने व्यक्तिहरूको विवरण)

क्र.सं.	सञ्चालकको नामथर	ठेगाना

नोटः सामुदायिक होम स्टेको हकमा होम स्टे व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिको अध्यक्ष वा अधिकार प्राप्त व्यवस्थापन समितिको सदस्यले निवेदन दिनुपर्नेछ।

निवेदकको

नामथरः-------------

ठेगानाः–––––––––––––

मितिः––––––––––––

अनुसूची-२

(दफा ६ को उपदफा (२) र दफा ५ को उपदफा(२) सँग सम्बन्धित)

होम स्टे सञ्चलनका आधारभूत मापदण्डः

१. हो स्टेका लागि घर, कोठा र शैयाः

(क) सहज पुँचका लागि बाटोको प्रबन्ध भएको, घरहरु भौलिक संस्कृति झल्किने र हावा हुरी, जंङ्गली जनावर आदिबाट सुरक्षित हुनुपर्ने,खुला,हिलो तथा धुलो रहित सफा सुग्घर हुनु पर्नेछ।

(ख) हो स्टेमा पाहुनाका लागि कम्तीमा एउटा अलग्गै कोठा हुनु पर्नेछ।

(ग) हो स्टे सञ्चालन गर्ने एक घरमा बढीमा ४ कोठा पर्यटकका लागि छुट्याउन सकिनेछ।

(घ) एउटा कोठामा बढीमा २ वटा मात्र ओछ्यान रहनुपर्नेछ। ओछ्यान कम्तीमा ६.५ फिट लम्बाई र ३ फिट चौडाईको हुनुपर्नेछ।

(ङ) भुईङ्गा कार्पेट वा राडी वा सफा गुन्द्रि ओछ्याएको हुनुपर्नेछ।

(च) ढोकामा खुट्टा पुछ्ने डोरम्याट भएको हुनुपनर्नेछ।

(छ) नरम खालको सेतो तन्ता भएको र सेतैखोल भएको ओढनेको व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ।

(ज) उपयुक्त स्थानमा लुगा झुण्यउने व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ।

(झ) कोठामा विजुली बत्ती वा लाल्टिन वा मैनवती वा टुकी पानस वाल्ने व्यवस्था हुनुपर्नेछ।

(ञ) सुत्ने कोठामा धुवाँ आउने हुनु हुँदैन। भान्सा कोठा र भर्यायङ्ग कोठा पर्यटक सुताउनका लागि प्रयोग गर्नु हुदैन।

(ट) सुत्ने। कोठामा राम्रा-राम्रा दृश्य र स्थानीय संयस्कृति झल्किने तस्वीरहरु भएमा राम्रो हुनेछ।

(ठ) फोहोर फाल्ने एउटा टोकरी(डस्टवीन) को व्यवस्था हुनु पर्नेछ।

(ड) प्रत्येक पाहुनाका लागि एक जोर चप्पलको व्यवस्था हुनु पर्नेछ।

(ढ) भित्तामा एउटा अर्धकद देखिने ठूलो ऐना झुण्डाएको हुनु पर्नेछ।

(ण) सम्भव भएसम्म सुत्ने कोठामा चिया टेवल राख्नुए राम्रो हुनेछ।

(त) सम्भव भएसम्म सुत्ने कोठामा २ वटा कुर्सी राख्नु राम्रो हुनेछ।

(थ) पर्यटकले देख्ने ठाउँमा त्यस होम स्टेको फरक खालका विशेषता र धार्मिक,ऐतिहासिक तथा रमणीय स्थानको बारेमा जानकारी दिने बोर्ड राख्नु राम्रो हुनेछ।

(द) पर्यटकले पालना गर्नु पर्ने अनुसूची-४ बमोजिमका आधारसहिता प्रष्ट देखिने गरि उपयुक्त स्थानमा टाँस्नु पर्नेछ। र सो आचार संहिताको वारेमा पाहुनालाई शुरुमै जानकारी दिनुपर्नेछ।

(ध) मेनुमा उल्लेख भए बाहेकका अन्य क्रियाकलाप/सेवामा पर्यटकहरुलाई अतिरिक्त शुल्क तिर्न बाध्य पार्न हुँदैन।

२. शौचालय र स्नान घरः

(क) सुविधायुक्त आपाङ्ग तथा बाल मैत्री र सफा शौचालय हुनु पर्नेछ।

(ख) होम स्टे सञ्चालन गर्ने घर वा समुदायले नुहाउनका लागि सुविधायुक्त र सफा स्नान घरको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

(ग) स्नान घरमा पानीको बाल्टी,मग,साबुन,रुमाल आदि आधारभुत वस्तुहरु हुनुपर्नेछ।

३. भान्छा कोठा र खाना खाने व्यवस्थाः

(क) पाहुना राख्ने घर/कोठा नजिक गाई भैंसी अथावा भेडा बाख्रा,सँगुर,कुखुरा आदि बाध्न वा पाल्न पाइने छैन्।

(ख) धेरै धुवाँ नहुने भान्सा (उन्नत वा सुधारिएको चुलो) भएको हुनु पर्नेछ। बायो ग्यास वा गोबरग्यासको उपयोगलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ।

(ग) पानीको सुविधा मिलाउनु पर्ने र खाने पानी फिल्टर गरेर वा उमालेर मात्र दिने गर्नु पर्नेछ।

(घ) स्थानीय खानाका परिकारहरुलाई स्वस्थकर ढंगले पकाउने र खुवाउने प्रबन्ध हुनु पर्नेछ।

(ङ) सानो तथा मौलिक खालको डाइनिङ्ग टेवलको पनि प्रबन्ध भए राम्रो हुनेछ।

(च) खानाको परिकारको सकभर पूर्ण विवरण तथा मूल्य निर्धारण गरिएको (मेनु भएको) हुनु पर्नेछ।

(छ) नेपालीहरुलाई राम्रोसँग पलेटी कसेर बसेर खान मिल्नेठाउँ हुनुपर्नेछ।

४. स्वास्थ्य, सरसफाई तथा सुरक्षाः

(क) बास बस्ने को७ा तथा सुत्ने विस्तारामा किरा, लामखुट्टे आदिबाट सुरक्षित भएको हुनु पर्नेछ।

(ख) सामुदायिक रुपमा प्राथमिक उपचारको व्यवस्था हुनु पर्ने, खुला नाली र ढल नभएकव हुनु पर्नेछ।

(ग) वातावरण मैत्री कृषि,पर्यटन क्रियाकलाप, पर्यटकीय सम्पदाहरुको संरक्षण,सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था,फूलवारी र बृक्षारोपण गरी हरियाली हुनु पर्नेछ।

५. अन्यः

(क) यथासम्भव अग्नि नियन्त्रणको व्यवस्था हुनुपर्नेछ।

(ख) यथासम्भव एउटै प्रकृतिको रंग प्रयोग गरी सामुदायिक होमस्टेको महिचान गराउनुपर्नेछ।

(ग) सामुदायिक बिपद् व्यवस्थापनको आवश्यक सामग्री तथा पूर्वतयारी गर्नुपर्नेछ।

अनुसूची-३

(दफा ४ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

सुनापति गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

प्रमाणपत्र संख्याः मितिः----------

होम स्टे सञ्चाuलन प्रमाणपत्र

------------------------------ लाई होमस्टे सञ्चालन कार्यविधि २०७६ मा व्यवस्था भए अनुसार सामुदायिक/निजि होम स्टेका रुपमा दर्ता गरी यो प्रमाण प्रदान गरिएकोछ।

१. सदस्यको नामः
२. ठेगानाः
३. मान्य अवधिः

<u>अनुमितपत्र प्रदान गर्ने अधिकृतको</u>

नामः

दर्जाः

दस्तखतः

मितिः

HOME STAY OPERATION CERTIFICATE

....Homestay is registered/renewed as a community/private home stay under home stay operation procudures 2076 B.S.

1. Name of the owner:
2. Address of the owner:
3. Valid up to:

नविकरणः

नविकरण गर्ने अधिकारी	नविकरण गरेको मिति	नविकरण बहाल रहने अवधि	नविकरण दस्तुर/भौचर नं. र मिति	नविकरण गर्ने अधिकारीको दस्तखत

शर्तहरुः

- व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिसँग समन्वय पर्यटकहरुलाई बसोबासको व्यवस्या गर्नुपर्नेछ।
- चलन चल्तीको वा निर्धारित मूल्य भन्दा बढि मूल्य लिनु हुँदैन।
- स्थानीय सामाजिक सांस्कृतिक वातावरणलाई असर पर्ने खालका क्रियाकलाप गर्नु गराउनु हुँदैन। यो प्रमाणपत्र तथा अनुसूची ४ बमोजिमको आचार सहिता सबैले देख्ने स्थानमा राख्नपर्नेछ।

- व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समितिसँग समन्वय गरी प्रत्यक वर्ष प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ।
- यो प्रमाणपत्र प्रत्यक एक-एक वर्षमा नविकरण गराउनु पर्नेछ।

अनसूची-४

(दफा ९ को उपदफा (३) खण्ड (ढ) सँग सम्बन्धित)

- **Code of conduct for the visitors (आचार सहिता)**

  The home stay visitors are expected to abide the following points:
  पर्यटकहरुले निम्न लिखित आचार संहिताको पालना गर्नु पर्नेछ।

1. Do not pressure the owner for food, beverage and facilities not available at home stay. **(होम स्टेमा उपलब्ध हुन नसक्ने खाना, पेय पदार्थ र सुविधा बारे सञ्चालकलाई दबाव दिन पाइने छैन)।**
2. Do not disturb people at home or outside. (होम स्टे र छिमेकीलाई असर पर्नेगरी होहल्ला गर्न पाइने छैन)।
3. Activiti4es like music, cultural are strictly prohibited after 10:PM. (होम स्टेमा गरिने गतिविधि सांगितिक,साँस्कृतिक क्रयाकपाल बेलुकी १०:०० बजे भन्दा पछि गर्न पाइनेछैन)।
4. Do not offer anything to the people beyond one's capacity.(होम स्टे सञ्चालकको क्षमता भन्दा बाहिरको सेवा सुविधा माग गर्न पाइने छैन)।
5. Beware of doing any behavior (such as sexual activities),which is impermissible to the local socio-cultural values.(सामाजिक मूल्य मान्यता,धर्म सँस्कृतिको दृष्टि नपच्ने व्यवहार, गतिविधि, यौनजन्य हिंसा गर्न पाइने छैन)।
6. Respect to the rites and rituals of the local people. Wear such as clothes that are permissible to the community.(स्थानीय समुदायको रिति रिवाजलाई सम्मान गर्नु पर्नेछ र समुदायमा सहज हुने कपडाहरु लगाउनु पर्नेछ)।
7. Do not impress the owner or use or other people for doing immoral or illegal. Activities. Respect to the household routine for entrance and exit. (अनैतिक र गैरकानुनी क्रियाकलाप गनर् समुदायलाईदवाव दिनु हुँदैन)।
8. Supply and use of narcotics or anyu forms of psychotropic drugs at home or outside is strictly Prohibited.(कुनै प्रकारका लठ्याउने प्रकारका लागु परदार्थहरु प्रयोग गर्न र विक्रि वितरण तथा ओसार पसार गर्न सख्त मनाही)।
9. Respect to the bio-diversity and and ecology of the enviroment. (जैविक विविधता र वातावरणीय परिस्थितिलाई सम्मान गर्नुहोस्)।
10. Carrying weapons (Gun, Explosive materials) are strictly prohibited. (हात हतियार जस्तै बन्दुक, बिस्फोटक पदार्थ बोक्न सख्त मनाही छ)।

11. Home stay visitors compulsory submit own identity cards. For foreigners, we will rely on valid visa or passport.(होम स्टेमा बस्नेहरुले अनिवार्य रुपमा आफ्नो परिचय खुल्ने कागजात पेश गर्नु पर्नेछ। बिदेशी पाहुनाहरुको हकमा नेपालमा बसाई बाँकी भएको मान्य अवधि हेरि यसका लागि Visa र pass port लाई आधार मानिनेछ)।

अनुसूचि-५

(दफा ९ (ठ) सँग सम्बन्धित)

आ.व–---------- को वार्षिक प्रतिवेदन

श्री सुनापति गाउँपालिका

गाउँपालिकाको कार्यालय, हिलेदेवी, रामेछाप।

होम स्टेको नामः

स्थानः रामेछाप जिल्लाः सुनापति गाउँपालिकाः ---------------- टोलः ------------

सुमुदायिक होमस्टे भउ आवद्ध संख्याः ------------------ दर्ता मितिः --------------

१. **पर्यटक आवागमन संख्या र आय विवरणः**

सि.नं.	महिना	पर्यटक संख्या	प्रमुख क्रियाकलाप	प्रमुख मुलुकहरु	मासिक आय	कैफियत
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						

१०						
११						
१२						
जम्मा						

(खानपान

---

४ बास, दृश्यवालोकन,हाइकिङ्ग, साँस्कृतिक कार्यक्रम, परम्परागत खेलमा सहभागी गराउने, जंङ्गल ट्रेक, इको ट्रक इत्यादी)।

२. होम स्टे मार्फत पुर्याइएको विवरणः-------------------------------------

३. प्रचार प्रसार गराएको विवरण

४. आय-व्ययको बार्षिक लेखापरीषण भउको प्रतिवेदन विवरण (प्रतिवेदन साथ संलग्न गर्नु पर्ने)ः

निवेदक,

नामथरः________________ फयाक्सः________________

पदः________________ टेलिफोनः________________

ठेगानाः________________ इमेल________________

मितिः________________ वेवसाइटः________________